

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 24^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ 1981

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΚΑΡΜΙΡΗ

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ Κ. ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΚΑΡΜΙΡΗ

Ἐξοχώτατε κ. Πρόεδρε τῆς Δημοκρατίας,

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἠροίξε σήμερον τὰς πύλας αὐτῆς, ἵνα ἑορτάσῃ μετὰ τῶν Πανελλήνων τὴν ἑκατοστὴν ἐξηκοστὴν (160ῆν) ἐπέτειον τῆς Ἐθνεγεροσύνης τῆς 25ῆς Μαρτίου 1821 καὶ τιμῆσῃ τὴν μνήμην πάντων ἐκείνων ὅσοι συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς ἐνδόξου Πατρίδος μας. Καὶ τὸν ἑορτασμόν τοῦτον λαμπρύνει διὰ τῆς παρουσίας του ὁ ἐξοχώτατος Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντῖνος Καραμανλῆς, ἀνὴρ ἐθνικοῦ ἀναστήματος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐκφράζω ἐξ ὀνόματος τοῦ σώματος θερμοτάτας εὐγνώμονας εὐχαριστίας διὰ τὴν προσγενομένην οὕτως εἰς τὴν Ἀκαδημίαν μεγάλην τιμὴν καὶ τὸ ἐκδηλούμενον ἐνδιαφέρον του διὰ τὸ συντελούμενον ὑπὸ τοῦ ἀνωτάτου τούτου πνευματικοῦ Ἰδρύματος ἐθνικὸν ἔργον.

Πρὸ 160 ἐτῶν ὀλόκληρον τὸ Ἔθνος ἡμῶν, ἐμπνεόμενον ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν του, τὴν ἱστορικὴν μνήμην καὶ τὰς ἐθνικὰς παραδόσεις του, καὶ διαφλεγόμενον ἀπὸ ἔνθεον ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἐλευθερίαν, ἐξηγέρθη σύσσωμον κατὰ τοῦ κατακτητοῦ ἀπὸ τῶν Παριστιῶν ἡγεμονιῶν μέχρι τῆς Μάνης καὶ ἀπὸ τῆς Πίνδου μέχρι τῆς Κρητικῆς Ἰδῆς καὶ τοῦ Κυπριακοῦ Ὀλύμπου,

ἀφοῦ προηγουμένως εἶχε προπαρασκευασθῆ δεόντως ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων Κληρικῶν, τῶν μεγάλων Διδασκάλων τοῦ Γένους καὶ πλήθους ἄλλων Ἑλλήνων λογίων, οἵτινες ἐδίδασκον εἰς ἰδρυθείσας σχολὰς ἢ συνέγραφον βιβλία διὰ τὸν λαόν, ἐνῶ παραλλήλως ἀνώνυμοι κληρικοὶ ἐδίδασκον εἰς τὸ περίφημον («κρυφὸ σχολεῖο») τὰ Ἑλληνόπουλα («οἶον προγόνων ἀπόγονοι ἦσαν»). Περιοριζόμεθα νὰ ὑπομνήσωμεν ὀλίγα μόνον ὀνόματα τῶν λογίων, οἵτινες ἐδίδαξαν καὶ ἔγραψαν, ὅπως τοῦ Εὐγενίου Βουλγάρεως, τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη, τοῦ Ἡλία Μηριάτη, τοῦ Ἀθανασίου Ψαλίδα, τοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων, τοῦ Ἀνθίμου Γαζῆ, τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ, τοῦ Κωνσταντίνου Κούμα, τοῦ Νεοφύτου Δούκα, τοῦ Νεοφύτου Βάμβα, τοῦ Θεοφίλου Καίρη, τοῦ Θεοκλήτου Φαρμακίδου, τοῦ Γεωργίου Γενναδίου, τοῦ Ῥήγα Φεραίου, τοῦ Ἀθανασίου Παρίου, τοῦ Νικοδήμου Ἀγιορείτου, καὶ μεταξὺ πολλῶν ἄλλων τοῦ ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ, τοῦ ἰδρύσαντος 230 σχολεῖα καὶ ὑπερανθρώπως ἐργασθέντος καὶ θυσιασθέντος διὰ τὴν ἀφύπνισιν καὶ τὴν μόρφωσιν τοῦ Γένους. Ἐπὶ πλέον προπαρασκευάζον τὸ Ἔθνος οὐ μόνον οἱ λόγιοι καὶ οἱ μαχηταὶ ἐπὶ τῶν πεδίων τῶν μαχῶν, ἀλλ' ὅπως ἐτονίσθη καὶ ἄλλοτε ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ, «οὐχὶ μικροτέρου θαυμασμοῦ ἄξιος εἶναι ὁ κρυφὸς ἀλλ' ἐπίσης ἥρωικὸς ἀγὼν, τὸν ὁποῖον διεξήγαγε τὸ Ἔθνος σύσσωμον ἀπὸ τοῦ 1453 μέχρι τοῦ 1821. Καὶ ὁ ἀρματολός, ὁ κλέφτης, ὁ ναυτίλος, ὁ ἔμπορος, ἡ ἥρωικὴ μητέρα, ὁ βασανισμένος ῥαγιαῖς, ὅλοι αὐτοί, ἕκαστος μὲ τὸν τρόπον του, εἶναι παράγοντες, ἅμεσοι ἢ ἔμμεσοι, οἱ ὁποῖοι συνετέλεσαν νὰ διατηρηθῆ ἄσβεστος ἡ ἐλληνικὴ συνείδησις καὶ νὰ διαμορφωθῆ τὸ ἐθνικὸν συναίσθημα, χωρὶς τὸ ὁποῖον ἦτο ἀδύνατον νὰ προκύψῃ τὸ 1821» (Δ. Μπαλᾶνος).

Ὅτε λοιπὸν ἐπέστη ὁ καιρὸς, τὰ δὲ δεινοπαθήματα τῶν ὑποδούλων κατέστησαν πλέον ἀφόρητα, τὸ Ἔθνος ὀλόκληρον ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν ἢ νὰ ἐλευθερωθῆ ἢ νὰ ἀποθάνῃ. «Ἐλευθερία ἢ θάνατος». Καὶ ἠγωνίσθη μέχρις ἐσχάτων ὑπὸ τὸ δίπτυχον τῆς πίστεως καὶ τῆς

πατρίδος, «για τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν τὴν ἀγίαν καὶ τῆς πατρίδος τὴν ἐλευθερίαν»). Τοιοῦτοτρόπως οἱ ἀθάνατοι ἥρωες τοῦ Εἰκοσιένα ἐδίδαξαν τὴν φιλοπατρίαν καὶ «πῶς οἱ δοῦλοι γίνονται ἐλεύθεροι), ἀγωνισθέντες καὶ θυσιασθέντες εἰς τὸν βωμὸν τῆς Πατρίδος ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε', τοῦ Σαλῶνων Ἑσαΐα, τοῦ Παπαφλέσσα, τοῦ Διάκου μέχρι τοῦ τελευταίου ἱερωμένου ἢ μοναχοῦ, διὰ δεκάδων ἐπισκόπων καὶ πολλῶν ἑκατοντάδων ἄλλων κληρικῶν, ὅπως ἐξ ἄλλου καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη, τοῦ Γεωργίου Καραϊσκάκη, τοῦ Ἀνδρούτσου, τοῦ Τζαβέλλα μέχρι τοῦ τελευταίου ἀνωνύμου μαχητοῦ, διὰ δυσεξαριθμητῶν χιλιάδων ἡρώων, γνωστῶν καὶ ἀγνώστων. Τιμὴ καὶ δόξα πρὸς πάντας τοὺς ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ἀγωνισθέντας κατὰ τὴν ἐπτάχρονον ἐποποιΐαν ἐκείνους ἥρωας!

Τέλος, ἀφοῦ διὰ τῶν ἡρωικῶν ἀγώνων των οὔτοι ἐχάρισαν εἰς ἡμᾶς τὴν πολυπόθητον ἐλευθερίαν, ἐκκληροδότησαν συνάμα ὡς ἱερὸν καταπίστευμα καὶ τὴν τελευταίαν ὑποθήκην των: ὅπως ἀγωνιζώμεθα πάντοτε ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς προόδου καὶ ἐν τῷ εἰρηνικῷ στίβῳ ἐν μέσῳ τῆς Κοινότητος τῶν ἄλλων λαῶν, κατατείνοντες ἅμα πρὸς τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθείας καὶ τὴν βίωσιν τῆς ἀρετῆς, ὡς ἐξέφρασαν ταύτας ὁ μὲν ἀγωνιστὴς Μακρυγιάννης ὡς «γνώση καὶ ἀρετή», ὁ δὲ ἔθνικός μας ποιητὴς Σολωμὸς ὡς «ἐπιστήμη καὶ ἀρετή». Καὶ ἡ ὑποθήκη αὕτη, ἐπιβεβαιωθείσα καὶ ὑπὸ τῆς γνωστῆς «Ἑλληνικῆς Νομορχίας», εἶναι βεβαίως καὶ ἐπιταγὴ τῶν καιρῶν μας.

Ἀλλὰ τὸ βαθύτερον νόημα τοῦ 1821 θὰ ἀναπτύξη, ἐκφωνῶν τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας κατ' ἐντολὴν τῆς Συγκλήτου τῆς Ἀκαδημίας, ὁ ἀκαδημαϊκὸς κ. Κωνσταντῖνος Ρωμαῖος, ὅστις θὰ ὀμιλήσῃ μὲ θέμα: «1821. Οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ γεγονότα ἀπὸ τῆ σκοπιᾶ τῆς Λαογραφίας».

Παρακαλεῖται ὁ κ. Ρωμαῖος, ὅπως παρέλθῃ ἐπὶ τὸ βῆμα.